

megét képező 7352 frt 99 krra... határidőben benyújtott ajánlatok... 7-én kelt választmányi határozat... 735 frtnak bántépénzül kész... Holländer Dezső ügy... 1886-ik év június 17-ik... nem fogadása iránti jogot ma... tudomásul vételét... beadandó ajánlatok vagy utó... köteles a csődbiztosí esetleg... 48 óra alatt az egész... 8 nap alatt megvett... nem teljesítése... tartoznak.

gyógygy József... megmondok... kereskedés... kereskedést... kicsinyben... Jónász T.

állandó vasut, gazdaságok, erdő... és istállók számára, ugyisint... Harsoska F. Buda... hirdetemény... 1886. évi június 16-ik... 10 órakor nyilvános... 50 hold földdel s egyéb tar... 1886. évi június 16-ik... 10 órakor nyilvános... föld s végre a városi nagy... legvégül a nagy hortobágyi... 50 hold földdel s egyéb tar... 1886. évi június 16-ik... 10 órakor nyilvános... föld s végre a városi nagy... legvégül a nagy hortobágyi... 50 hold földdel s egyéb tar...

állandó vasut, gazdaságok, erdő... és istállók számára, ugyisint... Harsoska F. Buda...

állandó vasut, gazdaságok, erdő... és istállók számára, ugyisint... Harsoska F. Buda... A városi tanács.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivétellel.

Hirdetési díj... Négy soros hirdetés... Helyesírók díjazása...

Hirdetési díj... Négy soros hirdetés... Helyesírók díjazása...

Rendőri brutalitás.

(K. B.) Irgatott idöket élt a mult napokban a főváros. A Janszki tábornok által provokált meggondolatlan tüntetés, melyneknek mély megalázása azon helyről, honnan épen elégtételt vártunk volna, felháborította a kedélyeket.

Az egyetemi ifjuság, a nemzet szívének legérzékenyebb idege, több este tüntetés rendezett, hogy ha már elégtételt nem vehet, legalább hangos kifejezést adjon a nemzet méltó felháborodásának.

A tüntetések szelíd jellegűek voltak. Ugy szólván semmi rendzavarás nem történt. A tüntetők nem voltak felfegyverkezve, legfeljebb csak sötétpánczakkal, — nem is akartak senkit agyonütöni, nem akartak semmit rombolni, csupán ellenszenvüknek akartak kifejezést adni az utóbbi napok gyűlölt hősei iránt. Ezt lemm jegükban volt, meg is tették, s a rendőrség — kezdetben — elég tapintatosan viselte magát, így mindeu nagyobb baj el lett kerülve.

De már vasárnap este véres tragédia színhelyévé vált a főváros. Azon hirre, hogy a szomorú hírvégre vergődött Janszki tábornok semmi büntetést nem kap, sőt visszatér budapesti állomására, továbbá azon hirre, hogy a magyar kormányelnök től Bécsben elégtételt kértek a bécsi irányadó körök véleménye szerint megsértett hadsereg számára, ismétlődtek a tüntetések.

E tüntetés is bizonyára elmúlt volna minden baj nélkül, ha a rendőrség brutálisan nem lépett volna fel.

A fővárosi lapok élénk színekkel festették a rendőrség vasárnapi kegyetlenkedését.

Ha csak tizedrésze is igaz annak, a mit e brutalitásról irtak, már elég arra, hogy kibírvja maga ellen a humanizmus elítélő szavát s felkeltsé a gyűlöletet olyan intézmény iránt, melynek tagjai csak annyiban különböznek a fenevadaktól, hogy nem járnak négy lábón.

Bottal, szaronynyal, karddal támadták meg a védtelen népet, lovakkal gázoltattak össze mindenkit, kit az utcán találtak. Semmi kiméretet, semmi könyörületet nem ismertek, akárcsak a pálinka-ittas kozákok, kik kancuskával verik halálra a Szibériába száműzötteket.

Gyenge gyermek, védtelen nő, tüntető, nem tüntető, az mindegy volt, — a rendőrség brutalitását nem kerülhette el senki.

Hogy mennyire ment vadállati buzgalom, mutatja az, hogy még a színházból kijövő közönséget is megtámadták s erőszakkal szétverték. Ilyen lettre még a Róza Sándor betyárai se lettek volna képesek!

Hát a megsebesítésekre, gyilkolásokra mi szolgáltatott okot? Ki támadta meg a rendőröket, hogy fegyverhez nyuljanak? Senki.

Az a vérszomj, mely a puszták ragadozó állatait gyengébb állatok megfojtására vezeti, az dolgozott a Mihásznáknban. És a közönség még ekkor sem ragadtatta magát erőszakos visszatámasztásra, — nem, mert nem volt fegyvere. Különben aligha volna ma Budapesten eleven rendőr!

Az egész ország elsöznyedte e hallatlan, ok nélküli rendőri brutalitásra. A képviselőházban interpellációk is történtek e tárgyban s Tisza meg is ígérte, hogy szigorú vizsgálatot fog tartani a bűnösök elveszik méltó bünhődésüket. — Hozzá vagyunk már szokva, hogy nem sok reményt fűzünk a miniszterelnök ur ígéréseihez; most pedig annál kevésbé bízhatunk benne, mert zavaros a Tisza vize, nem tisztá...

A vasárnapi tüntetés, illetőleg a tüntetés vérbefojtása, csak jobban elmérsítette a kedélyeket.

Hát mit csináljon egy vérig sértett nemzet, melynek kormánya gyáva, melynek kezében nincs fegyver, hogy elégtételt szerezhessen, ha még tüntetés sem szabad? A sebzett vad a rengetegben kinjának hangot ad s a meggyalázott magyar még csak hangot sem adhat a gyalázat feletti fájdalomnak!

Az is érdekes, hogy még eddig az sínes kiderítve, hogy ki adta ki a parancsot a rendőrségnek a gyilkolásra? Ugy sejtjük, hogy magash hatalmak működtek itt közbe.

A hangulat országsszerte oly irgatótt, hogy a jelen események következményeit előre látni, sőt még csak sejtani is lehetetlen.

Arra kellene törekedni, hogy a felzavart kedélyek lehetőleg lecsendesíttessenek, — és ime mi történik? Vasárnap este polgárok vére folyt Budapesten s a rendőrség martyrokat szerez az ügynek.

Ettől pedig czélserűen óvakodni. Mert a martyrok kiönölt vére termékeny talajra hull s az a csodás láz, mely irgatótt idökben elfogja a szíveket, — terjed tovább, tovább...

Az ártatlanul kiönölt vér bosszúért kiált fel s mit tesz akkor a rendőrség, hogyha a nép-harag szörnyű dühével ellene fordul?!

Viharoknak nézünk elébe. Semmi szükségünk arra, hogy egymást gyilkoljuk, — a kinek vérontási kedve van, valószínűleg lehet benne módja nemsokára!

Országgyűlés. A képviselőház folytatta tegnap a vamarifáról szóló törvényjavaslat feletti általános vitát. A tegnapi ülésben felszólalt képviselők valamennyien a törvényjavaslat ellen nyilatkoztak. Beszéltek pedig E nyedi Lukács, Apponyi Albert gróf, Orbán Balázs és Becker János. A tárgyalás iránt sem a ház, sem a közönség részéről nem mutatkozott valami nagy érdeklődés. Legelőbb figyelemmel kísérté a két első szónok beszédét. E nyedi beszédének alap gondolata az volt, hogy a javaslatban inkább az osztrák ipar, mint a magyar mezőgazdasági érdekek részesülnek védelemben. Ezen tétel körül csoportosította adatait. Fejtette, hogy nincs ipar kedvezőbb helyzetben, mint az osztrák, melynek biztos piacza Magyarország: Ausztriára való tekintetből meg olyan ipar-cikkek is védelemben részesülnek, melyeknek arra nincs szükségük, ellenben a sertés, juhok, gyapju, ami magyar érdek volna, keilő védelem nélkül hagyatik. Adatokkal illusztrálta, hogy 1868 óta az osztrák iparvámok maig majdnem prohibítív rendszerre fejlődtek. — Végül határozati javaslatot ad be, mely szerint a kormány utasítatnék, hogy addig is, míg az önálló vámterület feliallitható lesz, — Ausztriával egy vámvoelvet állapítson meg. Gr. Apponyi Albert beszédének teoája ugyanaz, mint E nyedié. Szerinte a mezőgazdasági vámemelések Ausztriának is javára szolgálnak; míg az iparvámok csak Ausztriára előnyösek. A magyar mezőgazdasági érdekek nincsenek keilőleg védve s nincs a tarifa által gondoskodva arról, hogy ha az osztrák ipar uralkodó a magyar fegyvaszó piaczon, viszont a magyar mezőgazdaság legyen uralkodó Ausztriában. A buza vámemelés nem pozitív haszon Magyarországra; epp úgy a liszt és vasmamok csak Ausztriának vannak javára. Szónok beszéde egyik passzusá át Széchenyi miniszter elmosolyodott, mit ugy Apponyi, mint az elleuzek rossz néven vett. Öt percnyi szünet után Széchenyi miniszter megmagyarázta, mi indította mosolyra, mire Apponyi gróf szintén magyarázólag szóialt fel. Meg beszelt Orbán és Becker s erre a vita felbuzsákkittatott. Szóialt-ára vannak még feljegyezve: Petrich, Pap Eek, Tassy, Andránszky, Beöthy Ákos és Hóitsy.

Tüntetések. Hetlön este ismét tüntetés volt a fővárosban, melynek éle leginkább a rendőrség ellen irányult. E tüntetést már nem az egyetemi ifjuság rendezte. A rendőrség, megjedve azon visszahatástól, melyet vasárnapi brutalitásuk keiltett, enyhén viselte magát a tüntetőkkel szemben, noha ezek ugyancsak zajongtak, sőt ablakokat is vertek be. Janszky lakása előtt és a rendőrtáptátság épülete előtt hatalmas macskazenét rögtönöztek. A rendőri palotából kivonult rend-

őrök azonban szétesztlatták a 6—8000 főre rugó tömeget.

A vasárnapi tüntetés áldozatát, kinek kilete már tudva van: Praxler György kárpitos, tegnap temették el. A temetést az egyetemi ifjuság rendezte. A sírnál Verhovay Gyula képviselő mondott tucsztatót.

Győr örl írják: Győr város lakossága a Janszki-ügy alkalmából hazafias tüntetést rendezett. A jogászifjuság vezetete alatt nagy tömeg vonult végig a városban éltve Kossutot és a nemzeti hadsereget. A tüntetés minden kihágás nélkül folyt le, a rendőrség se tapintatlankodott, a mi Zechmeister főkapitány méltányos eljárásának tulajdonítandó.

Janszki vezérőrnagy három havi szabadság idöt kapott. — Rögön el is utazott Bécsbe, onnan pedig Badenbe. Tandésos is neki most Budapesten — nem lenni.

Képviselet-választás. A vág-vecsei kerületben, melynek képviselője János János nem régen hunyt el, Fabin y igazságügyminisztert akarják felilépíteni képviselőjöknek.

Angliából. Az alsóház 341 szavazattal 311 ellenében elhatározta, hogy nem megye bele a home-rule törvényjavaslat második tárgyalásába. Az alsóház Gladstone indítványára csütörtökre hasaltotta tárgyalásait. Parlamenti körökben az a hir kering, hogy tekintettel a jeleuteny többségre, mely a home-rule törvényjavaslat elleni, a kormány nem fogja a királyudnek a parlament feloszlását javasolni, hanem benyujtja lemondását.

Az ostromzár megszüntetése. A görög kamara jun. 7-iki ülésein Dragomisz miniszter közölte a házzal, hogy a hatalmak hivatalosan megszüntették az ostromzár.

Hogy készül a vérengzés?

Egy családapa a következőkép beszéli el a kerepesi uti rendőri brutalitás egy részletét: „Fogalma sincs annak arról, mit tettek a rendőrök, a ki nem volt vasárnap este a kerepesi uton. De a ki ott volt is, azért meg mindig nincs fogalma róla, ha nem csüggött a karjára egy feleség, akkor se tud semmit, ha nem volt vele egy csond gyerek. S ha volt is vele gyerek, még mindig tudatlan szu indiai bozzam képest, ha nem vágtek néhányat a hátra a kardlappal.

Ea ott voltam sajnos a kerepesi uton, karomon a feleségemmel, másik kezemmel Kálmán fiamat vezettem, előttük pedig a másik két fiam poroszkált. Mihály és Béla.

Egyikük sem volt tüntető vagy háborgó hangulatban, kivéve talán a feleségem, de nem a közrend ellen és Janszkiért, hanem én ellenem és azért, mert a kománál, a hol vízitben voltam, elvesztettem huszonegvesben 34 krajczárt.

És mégis mi történik? A Pannoniánál Mihály fiam, a ki normális diák, ugy látszik meggyerte a lovasrendőr tetszését. Hát hiszen szép gyerek is az, kinéz belőle egy miniszterre való ész, és hozzá még a feje is nagy.

Miután a Miska fiam ily rohamosan meggyerte a lovas konstáblert tetszését, az hirtelen rávágott az aszfaltra és a nádpálczájával néhányszor végig buzott Miska hátán.

E meryletet követte a Miska rémes bögése, a feleségem sikítása, Béla fiam vitétsége, Kálmán fiam ugyane művelete és az én elképedésem.

Szóval volt egy kis „tüntetés.” A különböző hangok és a lovasrendőrök alakja magukra vonták a bocsiuton poroszkáló lovascsapat figyelmét s a másik pillanatban dühösen ráuk vágattak.

Borzasztó pillanat volt ez. A feleségem elájult, de, mert egy rendőr végig vágott rajta a bottal, felébredt, én nem ájultem el és mégis fölébresztettek hasonló uton.

Dereken kaptam sjudozó feleségemet és a gyerekekkel egy kapu alá vonsoztam, a hova már kivülük többen is menekültek a rendőrök elől.

Innen sajgó háttal ugyan, a következőket volt alkalmunk látni: A rendőrlovak ugrádoztak. Egy szeplőképt rendőr kardlappal végig vág egy nagyhasu házban. A házban ugy tesz, min ha keserü pilulát nyelt volna. Egy nagybajuszú yalag konstáblert lefelé egy mesterlegénynek latszó individuumot, a ki maga sem tudja, hogy miért fojják el, csak annyit sejt, hogy nátha ütöttek a puskatussal. Egy szerencsétlen fiótásnak ököllel beveri egy rendőr a fejét, ugy kell neki, minek tart ilyen gyalázatos vékony koponyát. S közel-távol üzik a futamodó sétákat.

Nézünk volna tovább is e lélekemelő látványt, de mögöttünk hirtelen becsukták a kaput és nagy rémületünkre künn találtak magunkat az utcán.

No most menekülj!

Meg is menekültünk szerencsésen, csak én kaptam még két csikot a hátamra, egyet magamért, egyet a feleségemért (udvariasságból nekem osztották a feleségem részét is, a mi igazságtalanság!) Tehát így készül a vérengzés Budapesten.

A vágóhid.

Debreczen, június 9. A „Debreczeni Ellenőr” f. évi 109-dik számában a vágóhid építése tárgyában egy újdonsági cikk jelent meg, melynek tartalma nem felel meg a valóságnak s melyből világosan kivehető — az ügyvel ismerősök részéről, — hogy bizonyos Varga-kerti bírtokos érdekeinek szempontjából iratott. — Felkerestünk ezen czélatos közleménynek az igazságnak megfelelő kiigazítására, az érdeklődő nagy közönségre való figyelemböl.

Nevezetesen a városi tanács 4711/1885. sz. alatt kelt végzésével felhivatva a „rendőri és katonai állandó bizottság” (melynek elnöke Laky Lajos városi tanácsnok) a tervezett s országos törvény által is parancsolt közös vágóhid miként s hol leendő felállítás kérdéseben véleményes javaslat betérésére; feladatának sikeres s lehető gyors megoldását szempontjából egy albizottságot küldött ki, melynek elnöke: Laky Lajos tanácsnok, tagjai: Boczkó Samuel rendőrfőkapitány, Dr. Szávary Gyula t. főorvos, Balog Mihály főmérnök, Dr. Szabó József orvos, Bartha Daniel, Szabó Gábor törvényhatósági biztások, Szikszay Lajos, Varga Ferenc szakértő építészek, a magános ipartársulat részéről Magyar Gábor, Jóna Mihály, Nagy József szakértő mérésárook, Jenev Miklós az állandó bizottság jegyzője.

Ezen bizottság — tekintve a kétségteleül fontos és sokféle érdeket érintő ügyet — megbízatásában lelkiismeretesen elajtván eljárni mindenekelőtt a helyszíni szemle megtartását határozta el.

Megtartotta azt f. évi június 18 ó napján kedden és nem áldozó csütörtökön mint az Ellenőr alaposa (?) értesülése nyomán írja. — Hogy áldozó csütörtök nagy ünnepe a keresztényeknek onnan is sejtette volna a t. lap, hogy azon napon nem jelentek meg a helybeli lapok, az Ellenőr sem — így feltehető volna, — dacára hogy rovat vezetőjére ezen keresztény ünnepe nem tartozott, hogy a városi előkelő tisztviselők és törvényhatósági biz. tagokból álló albizottság nem fogja éppen ezen ünneppalot választani működésre.

A közlemény további része sem felel meg az igazságnak, mert attól az ngytól távol álló közönség azon véleményre jut mintha a bizottság — kizárólag vagy legalább is első sorban a mérésárook főleg a bizottságban működő mérésárook privát érdekeit tartotta volna szem előtt megállapodásánál — azok érdekeit kívánja javaslatával előmozdítani; holott ez alaptalan gyanúsítás! Kérdem a bizottsági helyszíni szemle alkalmával egyáltalában nem volt s így győzelemről szó sem lehet, mert a bizottság — egy hang kivételével — közös meggyőződéssel állapodott meg abban vita nélkül, hogy a megszemlélt dohány gyártól kifisze a díoszegi ut oldalán elterülő homok dombos terület, melyet a városi tanács, sőt maga a törvényhatósági bizottsági közgyűlés is utóbbi 204—6250 bkgy. 1880 sz. alatt kelt határozatával a közös vágóhid telep részére, többször, tekintélyes albizottságok, szakértő mérnök, építész, mérésáro, orvos és rendőri tisztviselők által fogantatott helyszíni szemlék és előmunkálat alapján, kijelölt: a mostani körülményeknek is leginkább megfelel; annál jobb területet a kívánt czélna, mely ugy mint az, a közegészségi, rendőri, czélszerűségi és pénzügyi szempontoknak megfelelően — nem talál.

Ugy a működő egészségügyi közegek, mint a főmérnök és rendőrfőkapitány véleménye ez — s egyezik a terület részéről kiküldött szakértők véleményével, a mi — reméljük megegyezdi f. lapjaink — ily nagy szabásu — s 100—120 ezer forintba is belekerülő teleppel mégis csak figyelemreméltó körülmény tudván, hogy éppen a mérésárook lesznek azok, kik egy a bekerülési költséget, mint a kiadásokat közvetve majdan fedezik.

Ily nagyszabásu dolognál, mely oly fontos érdekeket érint, mint a közös vágóhid kérdése, meg vagyunk győződve s elvárjuk, hogy egy oly régi gyakorlati tapasztalattal bíró előkelő tisztviselő vezetése alatt működő tekintélyes bizottság felrétéve a személyi érdeket, oly javaslatot fog a kiküldő állandó bizottság s ez uton a tanács és közgyűlés elé

terjesztani, mely különösen az egészségügyi kívánalmaknak, a köztisztasági követelményeknek és az összes városi közönség érdekeinek teljesnek megfelelő egyfelől, másfelől pedig a czél kockázata nélkül oly tervezeteket készít, mi anyagi erőnkkel nem haladja, de viszont nem garaszkodással, hanem az égető szükséghez képest kellő berendezést foglalván magában, becsülettelé válik városunknak, a vonatkozó országos törvénynek megfelelő lesz.

Ugy tudjuk ily vezérelvek egyhangú elfogadása mellett kezdte meg az albizottság működését, így nem érdemel máris — munkájának befejezése előtt megrovást és gyanúsító bírálgatást — annál kevesebb, mert éppen eddig megállapodása mutatja, hogy nem csupán egyesek érdeke, hanem a közjó érdeke vezette akkor, midőn a szemlén csak a d a v e t ő leg felszólító V a r g a kerti birtokos ur nevezetét mellőzte, kinek indítványa — kiséjtés nélkül nem történhetvén meg, a dolog inkább viselhetné az önérdék látszatát magán, mint a bizottságnál. Az is téves a közlésem, hogy a szarvasmarhákát a várméltól kétszer kell a városban hajtani, mert a bizottság határozatán megállapodott abban is, hogy csak egy jvasolja ezen legcélszerűbb telepet, ha a heti marhavásár is jelenlegi helyéről oda áttéteik. A mi a kényelmes közlekedést illeti, arra is gondolt a bizottság, midőn kifejté azon véleményét, melyszerint a dohánypárhöz úgy is előbb-utóbb kiépülven a helyiasut, ez a telep meg hosszabítandó lesz. Továbbá a sorompótól ez ut ki kell, hogy közeztessék, ha a város helysírán kívánja ezen regőhajtatandó kérdést megoldani; mind ez azonban haidektalanul nem hajtható végre, hanem időközönként s a parancsoló szükséghez képest.

Ebből is látható, hogy t. lapársunk mily tiszta s előadását frissítől meríti gyakran az olvasót frissítő italt, mely ő n z e t l e n s a l a p o s i n f o r m á t i ó k u t á n c s i p k e d i m é g s a j á t p á r t j á n l e v ő s e l i m e r t b u z g a l m u, s z i á r á d j e l l e m t e f o l b t i z s v i s e l ő t i s a v á r o s n a k, m i n t a f ő k a p i t ő n y é s L a k y t a n a c s n o k u r a k.

Természet tudomány.

(Miként lehet a természetben előadást minél egyszerűbb elvek s kísérletek alapján szemléltetni?)

— Nagy Pál főiskolai tanár népszerű előadásából. —

A tapasztalati tudományok általában, többek közt a fizika és chemia, tekintve azoknak mai bázisát gyors fejlődését, a régi és közepkorban még csak csiráiban szenderedtek. A természet tudományok a 17 ik század elején kezdtek fejtődni, s azoknak új korát a híres olasz tudós, Galilei nyitotta meg. A régi dogmaticus tételek, csupán elképzelt, de be nem bizonyított természeti törvények, hajtóerést szenvedtek a lángelmű tudós egyszerű kísérletei. Csak az elfogultság és a cökönös megállapodás lehetett oka annak, hogy némelyek még azután is inkább hittek Aristoteles, Hypparchus és Ptolemaeus állításainak, mint s j á t s z e m e i k e n e k, s a b e m u l a t o t t k i s e r l e t e k n e k. Különösen a theologia volt azon tudomány, mely a természetbölcsészettől, s lehet mondani, az összes tudományegységet saját szolgálatába terelte, s a z á r d á k f a l a i k ö z é b e b ő r t o n o z a t e.

Aristoteles azon állítása, hogy vannak nehéz és könnyű testek, egészen a 18-ik század végéig, a fogistón — vagy tüzanyag — elmélet megdöntéséig, fentartotta magát, dacára, hogy Galilei mintegy 200 évvel ezelőtt

egy pénzdarabra fektetett papírlappal, a pisai toronyból lebecsátgatót karicákkal, a lejtőn legördített golyókkal, a különböző anyagu ingákkal, s más hasonló aprólékos kísérletekkel éppen az ellenkezője bizonyította be a 2000 évig igaznak tartott állításnak.

Bebizonyította ugyan is, hogy minden test egy formán nehez, egyformán siet, — nem akadályoztatva — a föld középpontja felé, minden parányuk egyenlő törekvési joga van, s épen azért a több parányból álló test — feltartóztatva — súlyosabb, de nem nehezebb.

A József-fele biblísi hely a nap s hold megállásáról Gibeonban s az Ajalon völgyében, mely pozitív igazságként vételezt, melyet szemben Kopernik rendszerével Galilei tana, a föld mozgásáról, elítélte.

De nincs miért csodálkoznunk, mélyen tisztelt közönség, azon kor emberei felett, midőn még mi is, kiknek ellenkezőkről van biztos tudomásunk, — gyakran használjuk ezen kifejezéseket: nehéz testek, könnyű testek, felkelő nap, lemenő nap.

Sokszor élünk helytelen kitételekkel, vagy megsejtésű fogva, vagy talán azért, hogy kerüljük a hosszadalmas körülírásokat. — Verba valent usu.

Mint mondjuk azonban a gyermekekről, kik előtt a szavak, mint p é z e r t e k e k t e k i n t e t n e k? Ezeket emancipálni a köznap kifejezések nyűge alól, nem kis feladat, s épen a kifejezés és való megkülönböztetésben áll a tanítónak vagy tanárnak (spiciatós) eljárása.

Azt mondhatnánk valaki, hogy no hat! ne tanítsuk a gyermeket k e z e r e n b e s z é l n i, n e m o n d j a t a t ű z e t e k n e k, a k e z e t k a c s o n á k, s a l a b a t b a b ó n á k. Nagyon helyesen!

Ugy kellene a növendéket az iskolában is oktatói, hogy ne kellene képtelen lenni ma azt, a mi tegnap másoké tanuli, ne kellésük gyakran megcsófolni az egyik udmanynak a másik tudomány állításait. De ki v e h e l d - e e z? Egyáltalában nem! A fejlesztő tanódszer ennek homok egyenest ellene mond. A gyermek, ki a földelást saját lakából, vagy iskolájából kiindulva, s a s a n k é n t t e r j e s z k e d v e t a n u l j a, s i g y i s m e r i m e g a f ő l d g ö m b ő t, n e m t e k i n t h e t i m i n d j á r t a b o l y g o r e n d s z e r k ö z é p p o n t j á n a k a n a p o t, m e l y e t e g y á l t a l a b a n n e m i s m e r.

Midőn még a használatban levő kisebb mértékekről nincs biztos tudomás, ugyan hogy tudná elképzelni a milliárd mértőledeket s az égi testek roppant nagyságát.

Az églirás magasabb ismereteire ép oly apránként, s a vállával szemben óvatossággal a tanuló eljutatni, mint a hogy oda történelmünk bizonyossága szerint az ember értelmisége eljutott. A gyermek ismereteinek fejlesztésében élettanbuzsálya legyen mindig az összes emberiségnek fokozatos fejlődése. Az összes emberiség is elt egykor gyermekkorban.

Ismereteink szerzésében először a tér és időbeli, többnyire érzékek alá eső dolgok kerülnek emlékező és bíráló tehetségű birtokába, oly fizikai vagy chemai dolgok, melyeknek tünetei minden lépten-nyomon felmerülnek előttünk. — Egész életünk — mondhatni — egy szakadatlan küzdelem a természettel. A magasabb metafizikai ismeretek régióiba csak akkor emelkedhetünk merész és biztos szárnyakkal, ha előbb a közönséges dolgokkal lehetőleg tisztában vagyunk. Concret fogalmak tartoznak megelőző az abstract eszmék. A régi s középkor filozófusai egyszerűsüind természetbúvárok is voltak. Masem boldogul a bölcészettani ismeretek nélkül. Ezen elvet a tanító uraknak elengedhetlen kötele-

sége, szem előtt tartani, s növendékeket az ismeretek terén ily szempontból lassan fejlesztve tartani.

A czél elérésére legnagyobb sikerrel vezetnek oly eszközök és készülékek, melyeket a növendék maga is ismer, vagy s melyeket könnyű szerrel maga is előállíthat. A természetben pusztá magyarázata passivitásba helyezi a tanuló, a szemléletes és utáncsinálás bizonyos aktivitást nyújt a szellemnek és a kézi ügyességnek.

A rendszer, magasabb képzettséget, kifejlettebb bíráló tehetséget feltételez. Szigorú rendszerben nem kell mindjárt a növendék tanítani. Elég, ha a tanító eleinte közönséges ismert tüneményből indul ki. Peldául a légköri csapadékok származását kezdeti a hideg vizes pálcák, vagy a teli ablak harmatosságán, s végezheti az összes vizek szakadatlan körfolyamán. A villamosságot kezdeti a megdörzölt spanyoviasz, vagy üveggyuvonzó és tasztó hatásán, s végezheti az égháború. — A levelek és vegyünet közti különbségnek kiindulási pontja lehet a vas és kénpár, mely két anyag vegyületeiből egy papírlapon a vaspör kiválasztatód lelejjel; (tű mellett összevontat vegyületeiből pedig már a porrátorés után sem lehet a vasat elküldöíteni.

Ilyen formán lehetne a természettanulást elbánni. Kicsinyekről menni nagyobb dolgokra, szemléletes átal fejlesztési a tanuló gondolkodását és pedig egy könyveden, hogy a kezdő észre se vegye, hogy ő játsza tanul.

Telve van az újabb orvosok szája panaszszal, hogy nincs átmenet a gyermek korából a komolyabb tanulmányok korára, hanem a gyermek hirtelen kiragadatik játékszerei köréből, beüitetik a rosszul szerkesztett iskolai padokba, erőszakkal kényszerítetik oly tanulmányokra, melyek sem lelki sem testi fejlődésének nem felelnek meg. E kényszernek azután szánalomra méltó körülményekben nyulvánulnak következményei; u. m. gerincoszlop — elferdülésekben, szűkmelegségben, közlelésében, kedélyleveségben, tompa émeletjében stb.

E vádakat nem minden alspókölük. De az említett bajokat az alópádok ügyesebb szerkesztése, a világosság kelő bevezetése, a tanulmányok a játékkal ügyes felváltása, s többször egyesítése által nagy mértékben lehetne orvosolni. A gyermek odabaza játszik a cigával, a tanteremben is fel lehet azt használni szimpöggyűtő gyanánt, a szivárvány színek egyesítésére. — A czél k e t ő s: először az eszköz öcső csaknem semmibe kerül, második a gyermek kedélyere vidámitólag hat annak látása, hogy azon használaton játék-zerrel a fénytannak egy teteje bizonyított be. De lehet a csigát nagyobb forgó korong alakjában is bemutatni, közepén felszerített lyukkal, szelén fűrészt fogakkal, s akkor kitelik belőle röperökzelet, és síréna. A parittya szintén szolgáhat réperökzeletül, egyszerűsüind az eldobott körirányából fejtegettetetik a parabolikus görbe vonal.

(Folyt. köv.)

Helyi hírek.

* Junialis. A debreczeni függetlenségi párt, melynek mulatságát mindig a leglátogatottabbak és a legsikerültebbek szoktak lenni, f. hó 20-án fényes j u n i á l i s t r e n d e z a n a g y e r d ő i D o b o s - f e l e p a v i l l o n b a n. Mind-azok, kik a függetlenségi párt által rendezett mulatságokon valamikor résztvettek, bizonyíthatják hogy csak e mulatságokon pezseg a régi, roudatlan magyar kedély egész tisztaságában, — a mulatság jellegét nem a tulságba

A »DEBRECZEN» TARGZAJA.

A szivtelenség.

— Regény Pápai Imrétől. — 17. kötetem. —

— Apának megállapodása szerint Ákos nevéje kellett lennem. Szüleink anyira beie- éltek magukat e kedvenc óhajtatásukba, hogy szükségesen sem láttak engemet ez iránt megkerdezni. Én is abban böttem fel, megszoktam e gondolatot. Idővel azonban kétségbeesve vettem észre, hogy szivem ellent mond ez eszmének, hogy Ákost csupán testvér gyanánt szerettem. Szivem, oh az másfél fordult, kiolthatatlan örök szerelmemmel. Mennyit küzdöttem ez érzellem ellen! Különösen mikor megkellott győződnöm, hogy érzelmem viszonzatlan reménytelen. Kit szerettem gyűlölt, került egy jó szava sem volt hozzám. Fájt, nagyon fájt ez nekem.

A visszaemlékezés újra könnyeket csalt szemembe. Letörle könnyeit s folytató.

— Mit tegyek? Ezen töprengtem szüntelen, kínos álmátan éjszakámon. Ha Ákos neje leszek, a nélkül, hogy szeretném: megcsalom az ő nemes szivét, boldogtalanná teszem egy egész életre. E mellett mindennap láttam jót, találkoztam vele naponta, vele, kit szerettem s nem fogok elfelejteni soha.

Gazsi bácsi figyelemmel hallgatta. Meglátszottak tisztas arcán a könnyek nyomai, de nem volt azon többé színe sem a haragartó gyűlöletnek, szomorú volt, végtelen szomorú. Adél nem boldog! Hazug volt a mosoly mely ajkán raagyogott, hamis volt a fény a csillogás mely környezé, mely mindenkit kápráztatott. Beteg szivnek fényes szemféldje, sirok felett bojlyó tűz. Az volt minden. És ő nem látta a tudóköl mez alatt a vergődő szivét, a mosoly mellett a könnyet, a fényt mellett a síró sötétet. — Elfordult tőle, bánatos arvaságba hagyta.

Adél tovább folytató: — Ákos szerelmét a hirtelen szakítás megölte volna. — Öszinteségem mitem használt volna. Ohajtotam, azt akartam, gyűlöljön meg, aztán könnyebben elfelejt. Viseltemmel ezer okot adtam erre. Akkor kért, könyörgött, vádolt de szertett. A jó öreg Szalánky egykor könyek között meg lepve, megútda titkomat. Velem együtt sirt a jó öreg. Sokat tanakodtam azután vele, ő mindig növekedő részvételt volt irántam. Végre abban állapodtunk meg, hogy elviszem magához, a világ előtt mint nejét de valóságban mint leánykát. A többit tudja már. A jó öreg halála megf osztott minden támaszomtól, az egyedüli barától ki még velem maradt. A gyász lelet. De bánatom, mind mind-nagyobba vált. Kétségbe esve vettem magam a vigalmak özőcébe, a vigalom zajába, pazar fényűzéstre igyekeztem eltemetni fájdalomamat, szerencsétlen szerelmemet. Hiu ábránd, használatlan törekvés. De meg nyugtat az, hogy Ákos meggyűlölt, elfelejtett és most boldog igazán. Elég ez én nekem.

Elhallgatott. Gazsi bácsival egyet fordult a világ. Milyen vak volt! Mennyit vétkezett vakságában ez ellen a kedves angyal ellen. Mily kegyetlent taszította el magától, szakította szivéből, és miért? Hogy eltepett egy gyermekes álmot, hogy magát és mást nem tett boldogtalanná ki szakította szivéből. — Igaz: a szive is utánna szakadt. Az ám ő eszméi, csak teógdíki. De mennyit szenvedhetett ez a gyermek, ez a mindenkitől elhagyott gyermek.

Megfogta kis kezét, csókkal s köny özőn- nel árasztá el azokat.

Kis angyalom te! — szóit — Hogy tudtál elviselni ennyi lélekölő bánatot? Hogy tudtál meg maradni ennyi lelketlen ember között, ily elhagyott árvaságban. Ugye sokat szenvedtél? Ugye sokat sirtál. Oh bocsásd meg nekem! Én vagyok a bűnös. Nagyon nagyon bánós.

Bátyám! édes bátyám — rebegé Adél s

keblére borult a jó öregnek. Sirtak, zokogtak mind a ketten.

— Te megbocsátottál! Köszönöm! köszönöm. Megtocsát az isten is, te éretted én edeslelkem. Ne félj! Nem hagyak többet el, veled leszék élek örökre. Minden jóra jön majd. Te még boldog leszesz. Az leszesz, ha van igazság, irgalom.

Adél végképen kimeríté az izgalom. Élet ereje mindinkább fogyott.

Lágy zsihaddás fogta el, dermedté meg tagját. A halál érintése-ez?

— Meg halok susoga — Bátyám! mond meg neki...

Elveszté eszméletét, Gazsi bácsi élettelen testet tartott karjaiban.

— Nem halsz meg — ordított fel az öreg vad fájdalommal — Ha te meg halsz; miért éne a világ?

Karjiba ragadta, felemelte hogy elrohannou vele messze, messze, hova lángoló agya zavart eszméi özik.

E pillanatban fel nyílt a dolgozó szoba ajaja s küszöbén Arthur jelent meg.

IX.

Arthur a vacsora végétével vissza vult szobájába. Ott magánosan egyedül át gondolta a nap eseményeit, Korinszky durva támadásait a casinóban és az azután történeteket. Őa magát semmivel sem vadohathá. Provokálótai, durván megsértetett, a mit tett kötelességből kényszerítve cselekedte ez? Hova vezet ez? Mi lesz a vége? Korinszky párbajra hívta? Párbs? Az öklj jog durva aorszakában élünk-e? A társadalom nem nyujtat ótatmat a becsületnek? Mondhatjuk-e hogy jogállamban élünk? A tolvajt ki pénzt lop el-fogják, bezárják, a társadalomból kivetik. Pedig a lopott pénz-el talán boldogulna anélkül hogy a megraboltait koldussá tenné. De a ki a becsületet rabolja el, a lelket öli meg orozva. olyat lop a mivel gazdagabbá nem lesz, a megraboltat mégis koldussá teszi. És a társadalom a jog oltalmára alakult társadalom Dicsóiti az

vitt fényűzés, hanem a valódi, hamisítatlan jó kedv adja meg. A rendező bizottság, mely tapintatosságának és ügyességének már oly sok jelet adta, most sem kímél semmi fáradságot, hogy a junialis a lehető legjobban sikerüljön. Fog is sikerülni, nem kételkedünk benne, hisz a Dobos pavillon tulajdonképen ekkor adatik át a nagy közönségnek, — mert a pavillonban tartott eddigi mulatságok mind csak próbajelleggel bírtak, azokouhagy közönség nem volt jelen, — míg ha Debreczen törzspolgársága, mely a függetlenségi pár által rendezett mulatságokon szokott találkozni, összegyűl oly imponans számba növi ki magát, a minő számat városunkban egy mulatság sem tud felmutatni. Fokozza a mulatság sikerét az is, hogy Thaly Kálmán, Orbán Balázs a több képviselő urak, továbbá Vallyi Árpád ur, a II-ik vál. kerület volt képviselő jelöltje, reszt veendének pártunk vidám ünnepein. S ugyan-azon este Sturuer Antal, udvari tűzijáték-mester, nagyszerű tűzi játékokat fog rendezni a nagyerdőn. A meghívók széklődése már folyamatban van, s mindazok, kik netaláni tévedés folytán nem kapnának meghívót, de arra igényt tartarok, legyenek szívesek ez iránt a függetlenségi kör helyiségében (Kis-piac, Medve Gyuláné féle ház) jelentkezni, hol az számukra készséggel ki fog állítatni. A rendező bizottság által kibocsátott meghívó így hangzik: *Meghívó. A debreczeni függetlenségi párt által 1886. június 20-án vasárnap a nagyerdői vígadó díszteremében tartandó z a r t - k ö r ű t á n c z v i g a l o m r a. Belépti-jegy személyenkint egy forint. Belépti jegyek e meghívó előmutatása mellett válthatók Mayer Ferencz ur kereskedésében, a körhelyiségében és este a pénztárnál. Felülfizetések hirlapilag nyugtáztatnak. Józú ételek és italokor gondoskodva lesz. Kezdeté 8 órakor.*

* A patrónatus kérdése. Tudvalegőleg eles konfliktus tört ki a patrónatus kérdése felett Debreczen város hatósága és a helybeli r. kath. egyház között. A róm. kath. egyház ugyanis kegyuri terheket akar kalvinista városunkra róni, a mit a város — egész joggal — vonakodik teljesíteni. Ugy de kegyuri terheket csak az köteles viselni, ki kegyuri jogokat gyakorol, úgy de városunk sohasem gyakorolt kegyuri jogokat a helybeli r. kath. egyház felett, s gy kegyuri kötelezettségek sem terhelhetik. Ez tiszta jog, e t tagadni nem lehet. Ugy de a r. kath. egyház makacsul ragaszkodik állás pontjához, holott, midőn Debreczen sz. kir. városá tettezt csak annyit ígert, hogy teiket ad a r. kath. egyház épületének, egyéb kötelezettségre nem vállalkozott, — eszerűleg nem is vállalkozhatott. — A kérdés az országgyűlés elébe került, mely azonban érdemileg még nem határozott ezen ügyben. A miniszterium azonban, hogy, hogy nem, mifele jogasapon, leiratot iutézett a városhoz, hogy a kegyuri kötelezettségeket teljesítse. — Ugyan kegyelmes miniszter ur, hol tanult exceilenciád jogot és logikat? — Hát a kegyuri jogok gyakorlása hol maradt? — Mi e leiratra azon tudásot adjuk a városnak, hgy ha a miniszteri önkény csakugyan kegyuri kötelezettséget akar városunkra róni, akkor a város gyakorolja kegyuri jogait is. Szóljon bele peldául — a kisprepost kúneve zésének kérdé-ébe! Jog e kötelezettség együtt jár, — ha ez utóbbit követelik: akkor az előbbit is meg kell adni! (K. B.)

* Szólóskert birtoko ok figye mébe! A látvalajai helybeli szólóskertekben, kivátképen a Homok- és Csapó kertben észlelt rovar-

gyilkost, megveti az áldozatot.

Ó kit a tapasztalat, a munkás élet küzdelmei philosophá tettek, az esz a megdondolás, hideg számítás rideg embere, ki földi emelkedve az előléteteknarpájt elítelvegyűlöli ő párbajozzék, elfogadja e neveléses eszközt a megbántott becsület helyreállítására.

Ha nem fogadja el, ha nem gyilkol, vagy magát meg nem öleti: gyávanak mondják, becsületének nevezik.

Hát azoknak a véres sebeknek égő dicsőségét, mit a francia mezőkön a csaták viharában szerzett, el homá yosíthatja egy megtorlatlanul hagyott sértő szó, egy hazugság mit reá a sönvedély, a gög az örület k áttót? A becsület mit annyi munkás év küzdelmei adtak, szét foszik a henczergő tresség egy fuvaltatára.

Azt mondanák reá hogy gyáva. Vérelvel pecsételte meg az ellenkezőt az önként felkeresett harcmezőn. Miudegy vérvél kell megpecsételni most is.

Sajátságos az, hogy a társadalom épen az ember legfőbb kincsét, a becsületet részesei a legkevesebb óltalomban. Társadalomban emberek között él.

Rabja az elő itéleteknek. Jöjjön a minék jönni kell.

Nem fél a haláltól. Jó ismerőse, ezet alakokban látta. De gyilkoljon-e? Megöljön egy embert, elpusztítson egy életet mit soha semmi vissza nem adhat? És miért?

Nagy léptekkel járt fel s alá szobájában. Tekintete atya arczképére esett. Megálto t előtte, nézte sokáig nézte a szomorú jószágos arczot. Nézte és arczának kökémény kifejezése, szelid bánatossá lágylt, szemében végtelen fájdalom könnyei ragyogtak.

Nem volt az a sziv kihalt, csak zárkozott! Egykor ah! mily dus virágzó kezt nyílt ott, teive álmask, vágyak, remények ragzóo örömeivel. Mest rom mindenütt, pusztaság

károk... tett jel... kereske... a fél... által m... nyét k... kelt bi... érintet... inak m... — min... Otroró... Peritel... hogy id... ké-reke... más bo... ario, v... bogárfa... tesen M... de a s... észlelt... kárteko... tájain... ran tal... töhomó... ben né... Kárteve... nagyko... nép ke... msz bo... löufele... egydől... inkább... kifejlő... Epen e... e kár... vetni k... szerint... sin m... semmi... zesi el... meny... ző b... ditott... levevés... törbetti... szefort... kárteko... Dr. K... kir. ta... előtt, s... ott a r... egészit... dást az... ben a... podást... a nagy... zeneest... hivjuk... multba... sem fo... a közö... irant e... Fröbel... tőkeje... pedige... gyerme... közöns... lelkes... tagjai... nagysz... torve... emlekt... és test... Mari... minden... bánata... tovább... hagyot... u'ána... megha... siratna... szomo... változ... tenne... így. T... Sziv, s... számár... szemfe... met, a... vedely... mást e... valosu... Mily j... sirba... eltunt... degge... I... geig... egészr... Megöl... gyogta... Megg... gedd... veres... hetsz... kérlek... hur... lesz.

károk tárgyában f. évi május 5-én felterjesztett jelentésem alapján a földmivelés, ipar és kereskedelemügyi nagyméltóságú miniszteriuma a felkültött rovarpéldányokat szakvizsgálat alá megvizsgáltatván, — a vizsgálat eredményét következőkben tájékoztató véget közölni. Az érintett kertekben pusztító bogarak példányainak megvizsgálása után kint, hogy az nem — mint a helybeli lapokban is közölte volt — Otrorohynchus hirtisoris, vagy is újabb néven Peritelus hirtisoris, mely hazánkban oly ritka, hogy idáig csak egyetlen példányt sikerült kérekeríteni, — hanem vele rokonságba álló más bogárfaj, melynek neve Peritelus familiaris, vagy magyarul: kender mag bogár. E bogárfaj csupán délkeleti Európában, nevezetesen Magyar-, Török és Déloroszországban él, de a szóbeli kárteknőknak csakis hazánkban észleltetett, úgy hogy ez speciális magyar kárteknő rovarnak nevezhető. Hazánk alföldi tájain egyenként e bogár mindenfélé eléig gyakran található, legközelebb azonban a futóhomokos helyeken, a hol a homoki szőlőkben néha tömegesen elszaporodik és kárt okoz. Kártevéséről az ideig csak a kecskeméti és nagykerései homoki szőlőből ismeretes, hol a nép kendermag bogárnak nevezi. A kendermag bogár kifejlődött rovar korában igen különös növényekkel táplálkozik és nem el egyedül a szőlő fiatal hajtásaival, melyet leginkább éjjel keres fel és rág le. Eledelmója és kifejlődése az őszierit még nem ismeretes. Epen ezért nem is ismerünk módot arra, hogy e kárteknő rovar tömeges fellépésének gátot vetni lehessen. Az elene való védekezéséről szerint csupán a kifejlődött s a szőlő hajtásain megjelenő bogarak összegyűjtésére és megsemmisítésére lehet szorítkozni. Ez a védekezési eljárás azonban igen kevés sikert ígér, a mennyiben a rovarok nagy része napjaink a szőlő hajtásain marad ugyan, de annak felfordított ernyőbe vagy átártott rovarházában levelezéseket a gyenge hajtások is könnyen letörhetnek. E módon tehát lehetne ugyan összefogdosni, de megsemmisíteni, hogy a rovar kárteknőjekeket ezáltal csökkenteni lehetne. Dr. Király Ferencz.

* A realiskó érdekekben. Simonffy Imre kir. tanácsos, városunk polgármestere ma délután a gyorsvonattal a fővárosba utazott, hogy ott a minisztériumtól a városi főreáliskola kiépítésének ügyében részletesebb tájékoztatót szerezzen, esetleg pedig hogy ezen ügyben a főbb pontokra vonatkozólag megállapodásra jusson a közoktatási főosztálynál.

* Dalesztely. A holnap, estőrtől kezdve a nagyerdői vígadóban megtartandó dal és zeneestélyre a közönség figyelmét újból felhívjuk a hiszünk, hogy a dalárdát az új mulban tanúsított pártólástól elzavart sem fogja megvonni. Mint értesítve vagyunk, a közönségnek a helyi vasuton hazaszállítása iránt ezúttal is intézkedés tetetett.

* Fröbel egyleti majális. A debreczeni Fröbel egylet a 1. hó 26-án a nagyerdőn alapítóje gyarapítására egy nyári mulatagot és pedig egy „gyermek majálisát” fog tartani. E gyermek majálisra előre is felhívjuk a nagy közönség becses figyelmét, mely tekintve azon lelkes buzgalmat, melylyel a választmány női tagjai hozzá fogtak — mindenesetre neves és nagyzerű fog lesz.

* Gyászjelentés. Mely fájdalomtól megtörve tudjuk a forrón szeretet feljelhetlen emlékü jó nő, szerető, anya, illetőleg gyermek és testvér S o r g e r J o z s e f e n t. Deutsch Mari asszonynak élete 30 ik, boldog házassá-

gánk 13-ik évében, hosszu ideig tartott súlyos betegség után történt gyors elhunytát. Megboldogult kedves halottunk földi részei folyó hó 9-én szerdán délután 2 1/2 órakerülök-utcazi 1962, számú háztól az izr. sírkertbe fognak örök nyugalomra tételni. Debreczen, 1886. június 8-án. Özv. Deutsch Jakabné anyja, Jakabffy Lipótáné, Rozz Gyuláné, Deutsch Ilka testvérei. Sorger József férje, Iréne, Margit Jenő, Ferencz gyermekei.

* Pünkösdi kirándulás. Tekintettel arra, hogy a budapesti városi menettjegy iroda által a pünkösdi ünnepek alkalmából Herkulesfürdőre, Orsovára, Ada-Kalen és Kazánba rendezendő kirándulásra vonatkozó előjegyzések bezárlat e hó 10-éig fogadtatnak el, a részt venni óhajtok felkeresnek, hogy a kirándulási menettjegy beváltása iránt sürgősen intézkedjenek.

* A szomszédból. Gyilkosok kút. A biharmegyei Csóknó községhez tartozó „Nagybánom” pusztán nagy szerencsétlenség történt, mely egyszerűen megható példája az önfeláldozó anyai szeretetnek. Budai Ferencz szeghalmi illetőségű béres 2 éves István fiú fiúcskájára, a nagy-bánom-pusztai Orley-fele marjában belesett egy négyéveses szőlő és 3 ölély kávélatlan kutba. A közelben lévő anya kétségbeesetten vetette magát egyetlen gyermeke után a kutba, melyben 2 ólesuél magassabb volt a víz; azonban gyermeke megmentése helyett azokat együtt ott lette halált. A szerencsétlenséget Beóthy Bálint ottani gazdasági őrök ki akarta menteni, a derekára kötött köfelen leereszkedett a kut fenekére, de sikertelenül, mert a felkavart vízben nem találta meg a holttesteket.

* Kuplé — a Hentzi-szoborról. A Nagy Vincze színtársulat hétfőn adta elő a budai színházban a „K o l d u s z e d e k” operettét. Öllendőr szerepét Gyöngyösi Iszák játszotta, ki — nagy tetszés mellett — alkalmi kuplékat énekelt. — A Hentzi-szoborról e kuplé hangzott:

„Ez a szép Magyarország
Igazi kis mennyország.
Jó földje, sok folyója
Ez sok szép nézője
S van egy gyönyörű szobra
Itt a színtársulat jobbra
Bar soh” se látunk volna...
Hol a spongya — a spongya?”

* A nagyerdői orpheum tagjai holnap este Vilmos Lajos színtársulatban tartják meg előadásukat, mivel a nagyerdői vígadóban a helybeli városi dalárda dalestély rendez.

* A gavallér férj és a korbács. Egy zsidó fiatal embernek az a különös szokása van, hogyha egy szép nőt meg lát az utcán azt üldözöské veszi, utána megy s ha szeret telti, beszédes áll vele sat. Egy szép asszonyt már háromszor kísért haza a csókonyos gavallér. Az asszony panaszkodott a férjének, ki errszal felelt, hogy vett egy korbácsot. Azonban a fiatalombert nem ösmerte s így már-már bíába vette az ütt szerzasmót. Történt azonban vasárnap, hogy a nő ismét találkozott a fiatal urral s ez őt ismét követte egészen hazáig. Sőt a kapu alatt a fülébe sugta: Szép asszony, felmehetnek önnel? A nő, tudva, hogy férje ekkor otthon volt, azt felelte, hogy igen. Gavallérnak sem kellett több, meut vele fel a lépcsőkön, egyenesen az oroszán torkára. Mert a férj, mar látta öket az ablakból és kirohanni készült, hogy a fiatal ur baját ellássa. Képzhetni, hogyan esett a gavallérnak, mikor a hőlygyei kelepve, maga előtt találta a férjét. „Ejnye de jó hogy itt van, legalább nem kellett lemennem” szóit a férj s a másik perc-

ben már csattogott a korbács az ifju uron. A gavallér kinyitotta az ajtót s igyekezett kettőt látni egy helyett. A férj mindaddig csattogtatta rajta a korbácsát, míg az utcára nem érték. Itt aztán futni hagyta a boldogtalant, ki csak most tudta meg annak a mondásnak az igazságát, hogy a kisasszonyt kísér, az leg-alább is férjét kísért.

* A koldusvezetők. Kuczori Jóska alacsony vézna gyerek. Nagy, előrehajló homloka alatt két ravasz szem ül a gödrében s azokkal néz lefelé, maga előtt látva a szeplős pisze orrát. Különbben ez a leírás nem is tartozik ide. Eleg róla annyit mondani, hogy egy hamis képtű 12 éves gyerek, a ki a koldusvezetés emberbaráti hivatásának szentelte ifju életét. Sikerdit is ez neki egész mostanáig. A vak Csomóp Ruzsának volt vezetője, s ki megvált vele elégedve, mert Kuczori Jóska-nak vékony czéznaszál hangja van s azai igen szépen lehet krajczart kunyorálni. De Csomóp Ruzsa ugyancsak a napokban azt a rémes föltételeztette, hogy a Jóska gyerek a „zacsókó” négy ezüst forintot ellopott. E miatt a csuf dolog miatt aztán a Jóska városi főispánra, a Ruzsa asszony meg vezető nélküliségre jutott. De kerített mihamarabb magának új vezetőt. Megfogadta a kici Szakajó Gabriust, s azzal vezettette magát, mikor reggelünkig „az utre” indult. De eben gubát cserélt. Erre enged következtetni az, hogy ma reggel Szakajó Gabris vezetése mellett bevonult a kapitányi szobába. — Hát maga mit akar már megint? — kérde a kapitány. — Könyörgöm alásan tekintetes ur, ereszkék szabadon a Kuczori Jóska. — Minek? — Hát mellem vezetőnek! — De hiszen lopott? — Lopott ám kérem, de ez meg még többé lop.

* Piaczi árak 1886. június 8-án megtartott hetivásárról:

Buza	7.40—7.30—7.20
Kétszeres	6.00—5.90—5.80
Rozs	5.30—5.20—5.10
Árpa	5.00—4.90—4.80
Zab	5.60—5.50—5.40
Tengeri	5.10—5.00—4.90
Köles	6.00—5.75—5.00
Egy z-ák burgonya	1.10
Szalouna	43.00—41.50—40.00
Haj	46.00—44.00—42.00

* Husrak. Megáll-pítva s bejelentve 1886. évi június hó 9-től 17-ig 36 kr. Erdei Janosnal Morgó-utca 587. sz. alatt. 36—40 kr. Rác Györgynél Czegléd-utca 2599 sz. a. 40 kr. Rác Györgynél csapó-utca 10 sz. a. Rózsater 10 szám alatt. Erdei Jánosnál Sas-utca 3 és 18 sz. alatt, hatvan-utca 1517 sz. a. Gyarmati Istvánnál mester-utca 1442. sz. a. varga-utca 2238. sz. a., Nagy Mihálnál pia-utca 970. sz. a., Fejér Andrásnál péter-falutca 831 szám alatt. Erdei Ferencznel csapó-utca 240 szám alatt. Kolb Jakabnál mester-utca 1113 szám alatt, Rózsater 10 sz. alatt. 46 kr. Magyar-Gabornál Piacz 1-ső székben czegléd-utca 55 sz. alatt, Dedó-utca 125 sz. a. Blugh Jánosnál Rózsater 10 sz. alatt. 48 kr. a három izralita székben a piacz-szártszékben 44 kr. — J e g y z e t: Magyar Gabor három székben 1 kiló hus nyomaték nélkül 8 krral drágább, Debreczen, 1886. június 8-án.

* A Telegdi-főle fúrdöntetben a kazántisztítás befejeztetett: a villany pedig uj igen alkalmas géppel lett berendezve s így az csütörtök kora reggeltől kezdve a t. közönség rendelkezésére áll.

* Történeli naptár. S z e r d a, jun. 9. 1784. Stephenson születése.

Házank s a külföld.

— Egy házaspár öngyilkossága. Bécsben a Währing egyik házában Maurer István és Adél házastársak egy hónap előtt szerény lakást béreltek s míg a férfi valami foglalkozás után járt, az asszony ruhavarrással tartotta fenn magát. Hajdan jobb napokat láttak, tekintélyes földbirtokuk volt, annál inkább szikvákre vették tehát a jelen nyomorúságát. Elhatározták, hogy öngyilkosok lesznek s e tettek végre is hajtották. A tetemek fekvéséből következtette, Maurerné előbb a férjét lötte agyon, azután sötötte ki a pisztolyt magára. Hátrahagyott levelükben elmondják a szerencsétlen emberek, hogy a revolvert utolsó pénzükön vették s most már véget akarják vetni ennek a nyomorúságnak. Ezenkívül maradt még három lepecsételt levelük a család rokonaihoz.

— A világ legnagyobb távcsöve látható most Londonban. Mello helyre, a világ legmagasabb csillagvizsgáló tornyába, a sanfranciskói Hamilton-csúcsra van szánva. A teleskop hossza ötven láb s nagy üveglencséjének átmérője három láb. A távcsőorás Dublinben készült, a hírneves Howard Grubb műve. Ugyancz, a ki a bécsi híres refraktor készitette. Az uj műszer igen címés szerkezetű. Legnagyobb előnye hogy a tudós egymaga vezetheti vele megfigyeléseit, nem szorul segítő társra. Mert az óriási távcső s védő tornyocskája egyaránt nagyon könnyen forgathatók. Villamos szerkezetre járnak, az észlelőnek csak egy-egy gombot kell megnyomnia s tetszése szerint irányíthatja tövcsövet az ég bármely pontjára.

— Cavour halálának 25. évfordulóját ünnepeleik tegnapi délután. Ranggal katonai díszszemle volt a királyi pár jelenlétében ezután a tömeg a Campidoglio-ra vonult, hol megkoszorúzták Victor Emanuel, Garibaldi Cavour és Mazzini szobrait és Cairoli beszédet mondott. Az ünnepelet csak egy pillanatra zavarta meg az, hogy a rendőrség idattatva

látta magát egy lázító felírással ellátott socialista zászlót elkobozni.

— Rövid hírek. Egyiptomi s z e m b a j puzsitt Dorozsmán; 1200 lakos közül 900 szembajos s 56 már végké megvakult. — Rejtélyes gyilkosság. Bányóban e hó 3-án Czubor János 11 éves fiut az apja szőlőjében egy cseresznyefán felkaszta találtak. Erős a gyanu, hogy a gyermek gyilkosság áldozata lett. — Nagy tűz. Kis-Topolovec temezemgyei községben tűz tört ki s rövid idő alatt 3 ház kivételével az egész falu legett. — XIII. L e o p a p a kibékült a jezsuitákkal s azzal pátert bíborosá nevezte ki a betegségből kiépült Bechx generalist egy órai kihallgatáson fogadta. A dolog Róms papi körében egy visszatetszést ezült. — U j r e c t o r. A budapesti egyetem rectorává Dr. Kőrányi Frigyes választott. — I. L a j o s k i r á l y e m l e k k e r e g y t n n e p e t r e n d e z n e k Münchenben a királyi kertben; tizenegyszer iskolás gyermek fog felvonulni középkori öltözetekben s énekelni fogják a „Lajos-dal”-t. — P á r b a j u g y e n t a r t o t t t e g n a p e l o t t a pestvidéki törvényesek végvárgyálást s Mészáros Cezár Kornélt párbajvívés miatt 14 napi és Wittman Ferencz orsz. statisztikai gyakoronkot 2 havi államfogságra itelle. Az elítéltek föllebbeztek. — A s t r y i t ú z k á r o s u l t a k j a v á r a C z e g l é d v á r o s t a u c s a e g y h a n g u l a g 5 0 f r o t t s z a v a z o t t m e g .

— Külföldi rövid hírek. A m ü n c h e n i u d v a r i s z i u h a z a b a n u j d a l m ú k e r ü l t színrre Weingartner Felixtől, „Malavika” czimű: wagneri stílu munka s csak félsikert aratott. A m u n k á s o k k i á l l i t á s a P á r i s b a n v a s á r n a p n y i l t m e g ; a v á r o s 1 5 0 0 0 0 frankot szavazott meg e tárlat céljaira. — A p á r i s i k ö z z e g t a n á c s r e a d i e t e t a d o t t k i, m e l y s z e r i n t t a l i s k o z n i f e l g y e r m e k e k e t s z i n h á z a b a n v a g y c a f é c h a n t a b a n f o l l e p t e t n i n e m s z a b a d . — G i e r s o r o z s k ü l d g y e r j a j ö v ő h o e l s o j e n h o s s z a b b s z a b a s á g i d o r e m e g y s h i r s z e r i n t t a l i s k o z n i f o g B i s m a r k h e r c z e g e d e s K á l n o k y g r o f f a l . — A k s a k o f f I v á n b e s z é d e t, m e l y e k e t a p a n s z l á v e s z m e e r d e k e b e n t a r t o t t, ö z v e g y e e g y 8 0 0 l a p a j k ö t e t b e n k ö z r e b o c s a t j a . — B e l g r á d b a n t ü n e t e s r e k e z i n e k S t r o s s m a y e r e l l e n, k i b e r m á l a s r a a k a r o d a m e n n i s k i t m i n t a h o r v á t o r s z á g i s z e r k e t ü d d ö z j e t e p e n n e m k e d v e l e k .

— Muzsák. „Hentzi szobra”. Ily című rőpirat 3-ik kiadása küldetett be hozzánk. Irta Cato Censorius. A szerző a füzeteket a magyar nemzet lelkes ifjuságának ajánlotta, s érélyes hangon követeli, Hentzi szobraiak a budai váról való eltávolítását.

— Az akadémia II. osztálya hétfőn délután ülést tartott. P u l s z k y F e r e n c z A m a g y a r o r s z á g i ö s k o r i l e t e l e k r ő l é r k e z e t t . A m á s o d i k f e l v o n á s t D e á k F a r k a z t a r t o t t a K e m e n y J á n o s ö n e l t i r á s á n a k j e l l e m z e s e c z i m m e l .

— Kézzogzaság. — Budapesti sörtesvásár. Kőbánya június 7. — Az üzlet változatlan. Magyar uraság öreg nehéz 39.—40.—fiatal nehéz 42—50—43.—frítg, magy. uras. fiatal közép 43.—44.—frítg, magy. uras. fiatal könnyű 44.—44.50 frítg, magyar szedett nehéz 42.50—43.—frítg, magyar szedett közép 42.50—43.—frítg, magy, szedett könnyű 43.—44.—frítg, romániai átmeneti bakonyi nehéz —.—frítg, rom. átmeneti eredeti közép —.—frítg, szerbiai átmeneti nehéz 41.50—46.—frítg, szerb. átmeneti könnyű 42.—42.50 frítg hízó a vasutról mázsálva —.—frítg, hízó 1 fél éves ölösulyban 4% —.—hízó két éves ölösulyban 30.—32 frítg, makkos sörtes ölösulyban, 4% levonással frítg. Az árak hízalt sörteseknél páronkint 40 kiló és 4% s levonással métermázsánkint értendők. Romániai és szerbiai sörteseknél, melyek mint átmenetiek adtak el a vevőnek, páronkint 3 arany vám fejében megtérítették.

Vasuti menetrend. Debreczenből indul:

Budapest—Nagyvárad felé:	d. e. 9 ó. 14 p. Gyorsv.
„ „	d. e. 11 ó. 46 p.
„ „	este 10 ó. — p.
Szathmár felé:	d. u. 8 ó. 39 p.
„ „	d. e. 8 ó. 39 p.
Kassa felé:	d. e. 7 ó. 4 p.
„ „	d. u. 7 ó. 31 p.
„ „	d. e. 9 ó. 24 p.
Nánás felé:	(m. á. v.) d. u. 8 ó. 50 p.

Debreczenbe érkezik:

Budapest felől:	d. u. 3 ó. 21 p.
„ „	éjjel 2 ó. 51 p.
„ „	este 7 ó. 4 p.
Szathmár felől:	d. e. 11 ó. 23 p.
„ „	este 9 ó. 31 p.
Kassa felől:	d. e. 8 ó. 35 p.
„ „	este 8 ó. 52 p.
Nánás felől:	(Debr. vásárt. d. e. 8 ó. 51 p. m. á. v. indh. d. u. 3 ó. 11 p.)

Felelős szerkesztő: Gáspár Imre. K i n d ő : K u t a s t I m r e .

Figyelemre méltó.

Mindennemű állampapírok, sorsjegyek stb. vételére és eladására ajánljuk egy a tőzsdeszakmában tökéletesen jártas ugy itt, mint Bécsben előnyösen ismert Bankügynök. Elsőrendű referenciák.

Bővebb értesítések teljes discretió mellett készséggel adtnak. Levelek M. K. 3477. alatt HAASENSTEIN és VOGLER BUDAPESTRE küldendők.

mindenfűt. Elveszett boldogság meg kövűt bánata.

— Bocsáss meg — szolt — Nem birom tovább. Kifáradtam a kúdelemben, erőm is elhagyott. Ha én ölöm meg, megölöm őt is; uána szakad a szive az e nyém is. Ha meghalok boldogokká lesznek, talán meg is siratnak.

Az a kép, atyja képe most is csak oly szomoruan tekintet le rá. Erőt vett megindulásán. Megnyugodott a változhatlanban. Boldog ugy sem lehet! Miért lenne mást is boldogtalanná. A végzet akarja így. Tejesüljön a végzet akarata.

Mit tesz az, ha szive megszakad is bele? Szív, szív! Oh hiszen nincs neki szive a világ számára. Nem tépi senki az ég vultánát a hó szemfedő alatt, azt az ég végtelen gyötrelmet, azt a lángoló csillapuni nem tudó szenvedelyt teljesülhetlen vágyat, mely nem ismer mást csak csalódást, reménytelenséget, mely valósulást soha sem találhat. Nem tépi senki. Mily jól is van így. Elviszi magával örökre a sirba.

Határozott, és megnyugodott. Ar czáról elűnt a gyengeség látszata, szigoruvá, jégihedggé lőu mint az előtt.

Igy fekűdt le ágyába s aludt reggelig.

Reggelre kelve, meg fel sem öltözhetett egészen, őcsese jött be hozzá.

Ákos halvány és szomorunak látszott. Megölelte őcsesét és szemében könnyek ragyogtak.

— Arthur! kedves Arthurom — szolt. Meggondolva a dolgot. Nem lehet az így. Engedd át a gróft. Egem scritt meg. Éu hadd verekedjem meg vele előbb. Azután verekedhetsz te is. Kérlek apám emlékére kérlek.

— Ne beszéljünk erről! — mondá Arthur — Meg mondtam hogy lesz, s ugy lesz.

— Jó! Eddig kértetek, könyörögtem előt-

ted. — Semmibe se vetted. — Most mint első szűlőt, mint családunk feje követeltem tőled engedd át nekem a gróft, ebből velem fog meg vinni. A gróf bele egyezik.

— Nem engedtem kéredeknek, nem h j l o k m e g v é l t j o g a i d e l ő t t m e m . G y e r m e k v a g y o k é n v a g y s u h a n c z , k i n e k f é r j m é g é w e l l b u j n i s é r e l m e i v e l . A s é r t é s n e k e m s z ű l t e t , e n t o r t o l t a m v i s z a , t e t t e m á r t k i v ű l e m s e n k i h e l y t n e m á l h a t .

De hát meg akarod magadat öletni? Kaszinszky kitűnő vívó, a vívó terembe el; s neked 5 év óta tán kard sem volt a kezdedbe.

— Nem tesz semmit. Helyt fogok állni. Megállapították a feltételeket.

Ákos leverten fordult fölére, némán bámult ki az ablakon.

Koczinszky segédei kardot választottak.

— Legyen az én akaratom szerint.

— Én a pisztolyt ajánlanám. kitűnő lövő voltál.

— Meglehet. De maradjunk a kardnál, mit ellenfelelem választott.

— Jól van! Én mindenben engedtem, az isten ne engedje hogy baj érjen. De figyelmeztetek, h i u s z e s z e l y é r t n e á d o z d f e l m a g a d a t . É n A d é l k e z e t l á t o m e b b e n i s m á k ö d n i . L á t v a , h o g y n e m g o n d o l u m v e l e , é r z e t n i a k a r j a h o g y é l . A s z i v t e l e n . E p e n t e g e d s z e m e t k i á l d o z a t á u l , k i s o h a s e m b e s z é l t e t e l l e n e , k i m i d i g v é d t e d , v e d e d m a i s j o g o s g y ű l e t ű n k e l l e n . S z é p . M é l t ó h o z z á , s z e m e i h e z .

Arthur meg rezent. Az a gyanu mit Ákos szavaiban hangzott oly világos és okszerűnek látszott, megrázkódott. Epen sziven találta. Kevés h i j a h o g y l e n e m r o s k a d t . K é p z e l h a t n a k a k a r a t e r e j e a z o n b a n v é g r e i s g y ő z t t f e l i n d ű l á s á n .

(Folyt. köv.)

